

PISMO NARODNOG MUZEJA JAVNOSTI

Uprava i zaposleni u Narodnom muzeju smatraju svojom obavezom da povodom izjava državne sekretarke u Ministarstvu kulture, Nadice Momirov, i ministra Nebojše Bradića, objavljenih u Politici, 19. i 20. decembra 2008. godine, kao i ministrove izjave na TV Studio B, 18.12. ove godine, upoznaju javnost sa činjenicama koje se tiču rada Narodnog muzeja i toka Projekta rekonstrukcije, adaptacije i dogradnje zgrade na Trgu Republike. Ove izjave mogu u javnosti da stvore pogrešnu sliku o radu Narodnog muzeja u celini, a posebno o procedurama i poslovima koje Muzej preduzima i obavlja u cilju pripreme i realizacije tog Projekta počev od 2003. godine do danas.

Uprkos istrajnim nastojanjima Muzeja da zajedno sa Ministarstvom radi na razrešavanju problema zbog kojeg se kasni sa realizacijom Projekta, uprkos svim apelima i izveštajima stručnih komisija o alarmantno lošim uslovima u kojima se nalaze kulturna dobra u zgradi Muzeja, koji bi mogli da dovedu do katastrofalnih posledica, izostali su bilo kakvi odgovori Ministarstva. Kada se to ima u vidu postavlja se pitanje o kakvim partnerskim odnosima za koje u svojoj izjavi pledira državna sekretarka, može biti reč?

Odgovornost za to što realizacija Projekta kasni, sada već duže od godinu dana, svakako ne leži na Narodnom muzeju s obzirom da je Muzej do trenutka zastoja (oktobar 2007. godine) okončao sve poslove vezane za rekonstrukciju, striktno se pridržavajući odobrenih planova i usvojene dinamike od strane Ministarstva kulture i drugih nadležnih institucija. Ministarstvo kulture, međutim, nije Muzeju dalo neophodne saglasnosti i dozvole, što je isključivo njegova nadležnost. Upravo zbog nedostatka saglasnosti u procesu u kojem je Muzej samo korisnik, odobrena sredstva iz NIP-a nisu Narodnom muzeju stavljena na raspolaganje.

Izjava državne sekretarke da „Nema nikakve razlike između projekta Narodnog muzeja i Muzeja savremene umetnosti...“, krajnje je proizvoljna s obzirom na to da se u njoj poredi neuporedivo. U pitanju su dva projekta koja se suštinski razlikuju, osim u pogledu procedura za konkurisanje za finansijska sredstva. Ako se mislilo samo na to, dovoljno je odgovoriti da Narodni muzej nije zaobišao ni preskočio nijedan zakonom predviđeni postupak u toj proceduri. Da se u javnosti ne bi stvarala zabuna o godini u kojoj je planirano završavanje rekonstrukcije Muzeja, treba odmah reći da realizovanje ovog dugoročnog projekta nije ni bilo planirano za 2009. godinu, navedenu u izjavi državne sekretarke, već prvobitno za 2010, potom za 2011, a sada je već izvesno da rekonstrukcija neće moći da bude okončana 2011. godine.

Narodni muzej uvažava izjavu ministra Bradića „Najbolje institucije i najbolji projekti biće nezamenljivi i u uslovima krize. Oni koji imaju jasno definisanu misiju, dobiće osnovnu podršku“, „Naš fokus je na prepoznavanju i podržavanju inovativnih programa i kreativnih ljudi na polju kulture, za koje je verovatnoća da će imati uspešnu realizaciju velika“.

Muzej još od 2003. godine, prateći permanentno savremenu muzeološku teoriju i praksu evropskih i svetskih muzeja, uspešno ostvaruje baš takve programe. Na žalost, u uslovima koji se mnogo i ne razlikuju od šatorskih.

Tek u rekonstruisanom Muzeju njegovi programi moći će da se ostvaruju u punoj meri i onako kako ih je Muzej definisao u svom Strateškom planu.

Oni će omogućiti:

- edukaciju u cilju stvaranja objektivne slike o sebi, svom poreklu i tradiciji, a samim tim i mestu među evropskim narodima,
- razvijanje svesti o značaju i očuvanju baštine,

- razgranavanje kulturne ponude i integrisanost muzejske ponude u širu domaću i svetsku kulturnu ponudu, odnosno kulturnu razmenu,
- upoznavanje Evrope i sveta sa kulturnom baštinom sa tla Srbije,
- razvijanje saradnje sa kulturnim, naučnim i prosvetnim institucijama u regionu i Evropi,
- uspostavljanje redovne međunarodne saradnje koja vodi povećanju društvene kohezije,
- uključenost grupa sa invaliditetom i smanjenje nejednakosti,
- razvoj kulturnog turizma,
- uključivanje Muzeja u nastavne i studijske programe (nastavna baza Beogradskog univerziteta) i unapređivanje školstva u celini (osnovno, srednje i visoko obrazovanje).

Slažemo se s ministrom Bradićem i da izložba poput Van Gogove u starom, odavno namenski rekonstruisanom i nadograđenom zdanju bečke Albertine, kontinuirano održavanom od davnog vremena njenog nastanka, a snabdevenom svom tehničkom i drugom opremom koja obezbeđuje visoko standardizovane mikroklimatske uslove i garantuje, u granicama mogućeg, bezbednost eksponata, s razlogom privlači na desetine hiljada posetilaca. Beograd i Srbija još uvek nemaju muzej koji ispunjava sve uslove izlaganja prema savremenim muzeološkim standardima, bez kojih nijedna izložba tako visoke vrednosti ne može biti organizovana.

Žao nam je što je Ministarstvo ostalo neobavešteno i o aktivnostima Narodnog muzeja, uprkos činjenici da u Ministarstvu stoje na raspolaganju iscrpni izveštaji o radu Muzeja sa svom potrebnom dokumentacijom.

Podsećanja radi navodimo podatke o aktivnostima Muzeja uključujući i izložbe, redovno praćene, ne samo standardnim katalogima, već i studijskim publikacijama, odnosno naučnim monografijama. U poslednjih pet godina od 121 izložbe održane u zemlji, od kojih su neke imale i prateće programe (edukativne radionice i dr.), posebno izdvajamo izložbu iz Taktilne galerije Muzeja Luvr (2006.g.) namenjenu slepim i slabovidim osobama sa održanih 159 edukativnih radionica i stručnih vođenja, i 21.000 posetilaca. Osim ove, u Narodnom muzeju je održano još 25 njegovih izložbi, a u gradovima u Srbiji (Čačak, Leskovac, Pirot, Niš, Prijepolje, Novi Sad, Šabac...), ukupno 64. Muzej je takođe priredio izložbe u prostorima drugih institucija (Galerija SANU, Galerija RTS, Narodna banka Srbije, Francuski kulturni centar...). Bilo ih je ukupno 18. Broj posetilaca ovih izložbi kretao se od 1.000 do 50.000. Osim već pomenute izložbe u Narodnom muzeju, kao posebno značajne izdvajamo *Magiju čilibara* (2006.g.), *Klasike italijanske umetnosti* (2005.g.), *Tajnu Lepenskog Vira* (2008.g.), *Impresionizam u Srbiji* (2007.g.), *Impresivno!* (2004.g. u partnerskoj saradnji sa Kompanijom Mercedes Benc/Dajmler Krajsler), a u toku je izložba *Vinča – praistorijska metropola 1908-2008*, u saradnji sa Filozofskim fakultetom, Muzejom grada Beograda i Galerijom SANU. U pripremi je izložba *Umetnost u Srbiji 1850-1950*, sa 150 reprezentativnih dela, koja će biti prezentovana u Nacionalnom umetničkom muzeju Rumunije, od marta do juna 2009. godine. Po prvi put u istoriji Muzeja nacionalno slikarstvo druge polovine 19. i prve polovine 20. veka biće izlagano van zemlje.

Takođe je u poslednjih pet godina Muzej održao više od 20 izložbi u inostranstvu (Hag, Beč, Klagenfurt, Strazbur, Bolonja, Tampere, Zagreb, Ljubljana; u sedam gradova Japana...). Posećenost ovih izložbi i publicitet koji su one dobile u štampi takođe su bili veliki, što ilustruje podatak o broju posetilaca izložbe u Tokiju (oko 300.000) i Adriji (oko 70.000).

U istom periodu Muzej je pozajmio za izlaganje oko 1300 dela, što je takođe oblik saradnje kojim je Muzej bivao prisutan u Srbiji i u više od 15 zemalja sveta. Trenutno je u toku velika izložba vizantijske umetnosti u Kraljevskoj Akademiji u Londonu u kojoj su dela iz zbirki Narodnog muzeja zastupljena sa znatno većim brojem

ekspozicija nego na bilo kojoj od dosadašnjih izložbi o umetnosti Vizantije. Za uspešnu saradnju u oblasti kulture Vlada Republike Italije Narodnom muzeju je 2006. godine dodelila medalju.

U obimnoj izdavačkoj delatnosti od posebnog značaja su monografije većine muzejskih zbirki. Takođe se realizuje i niz strateških projekata koji imaju nesumnjiv značaj za kulturu i obrazovanje, kao što su Muzejski informacioni sistem Srbije, Centralni institut za konzervaciju, master studije iz Preventivne konzervacije na Beogradskom univerzitetu u saradnji sa Univerzitetom Pariz I (Sorbona). Muzej organizuje i sprovodi arheološka istraživanja na nizu lokaliteta u Srbiji, kroz projekte finansirane od Ministarstva kulture, a delimično od lokalne samouprave i javnih preduzeća.

Nije potrebno posebno napominjati da iza svih ovih aktivnosti i izložbi, inače izuzetno dobro primljenih u sredinama u kojima su se održavale, stoji dug, složen, predan, a nadasve odgovoran i visoko profesionalan rad čitavih timova ljudi, čije plate verovatno nisu veće od često pominjanih niskih primanja umetnika.

Narodni muzej, takođe odavno, iz svoje delatnosti, uključujući i izložbenu, ostvaruje prihode u iznosima koliki su, razume se, mogući u ustanovama kulture. Zajedno sa sredstvima koja partneri namenjuju realizaciji istraživačkih i konzervatorskih projekata i programa, poput konzervacije slike Palme Vekija, međunarodnih konferencija, programa edukacije stručnjaka i realizacije izložbene aktivnosti Muzeja u inostranstvu i drugih projekata, Muzej podmiruje između 13% i 20% svoje delatnosti vanbudžetskim sredstvima. Osim toga, Muzej ima i sponzore koji su pomagali i pomažu realizaciju njegovih programa. Na žalost, prvu ratu namenjenju rekonstrukciji zgrade, od ukupne donacije u iznosu od 600.000 EUR-a, dobijenu 2007. godine od ugledne fondacije Levendis, poznate, između ostalog, i po podršci znamenitim svetskim muzejima, Narodni muzej će verovatno morati da vrati već krajem januara 2009. godine zbog toga što se još nije pristupilo rekonstrukciji zgrade!

Impresionira, daje nadu i šalje jasnu poruku donacija najmlađih, srednjoškolske organizacije *BUNT* (za **B**eograd, za **U**metnost, za **N**as, za **T**ebe) koju ona namenjuje, naravno u simboličnim iznosima, rekonstrukciji Muzeja.

Narodni muzej pomažu i njegovi dobrotvori koji su samo u poslednje četiri godine poklonili Muzeju 350 umetničko-istorijskih dela, uvećavajući tako njegove zbirke.

Zaključimo na kraju da je rekonstrukcija zgrade Narodnog muzeja samo neophodan preduslov za potpunu transformaciju njegove delatnosti u duhu potreba novog doba. U istoriji Narodnog muzeja, dugoj 165 godina njegova rekonstrukcija ima isti značaj kao što ga je imalo i osnivanje, a za kulturu Srbije na početku 21. veka, možda i veći.

Uvereni da bi neposredno upoznavanje sa stanjem zgrade Muzeja, sa uslovima u kojima se radi, a pre svega sa uslovima u kojima se čuva kulturna baština Srbije sa preko 400.000 registrovanih kulturnih dobara iz 32 zbirke, pružilo pravu sliku o tome i ubrzalo nastavljanje rada na Projektu rekonstrukcije, pozivamo i ovom prilikom ministra kulture, njegov saradnički tim, predstavnike i drugih nadležnih državnih ustanova, kao i sve zainteresovane naučnike, umetnike i druge stvaraocce u kulturi da posete Muzej.